

Πρακτικό θέμα 15/5

Στις αρχές του προηγούμενου έτους, και συγκεκριμένα την 1.2.2024, ο Οδυσσέας (Ο) έλαβε από τον Ευάγγελο (Ε) δάνειο ύψους 30.000 ευρώ, με τη συμφωνία ότι θα επιστρέψει το δάνεισμα στον (Ε) την 15.2.2024. Επειδή ο Ε δεν ήταν πρόθυμος να χορηγήσει το δάνειο, χωρίς να λάβει κάποια ασφάλεια, ο Ο συνέστησε ενέχυρο επί χρηματικής απαίτησής του κατά του Τάσου (Τ), η οποία (απαίτηση) είχε ύψος 15.000 ευρώ και επρόκειτο να λήξει επίσης την 15.2.2024. Η ενεχυρική σύμβαση καταρτίστηκε εγγράφως την 1.2.2024 και αντίγραφό της επιδόθηκε στην οικία του Τ την 2.2.2024. Επειδή ωστόσο ο δικαστικός επιμελητής δεν βρήκε τον Τ στην οικία του, η επίδοση έγινε στον δεκαεννιάχρονο γιο του Τ, ο οποίος τοποθέτησε μεν το έγγραφο της σύμβασης στο ερμάριο του γραφείου του Τ, ξέχασε όμως να ενημερώσει σχετικά τον πατέρα του. Την 3.2.2024 ο Δημήτρης (Δ), δανειστής του Ο εξοπλισμένος με εκτελεστό τίτλο, επέδωσε στους Ο και Τ κατασχετήριο για το ποσό των 15.000 ευρώ. Την επόμενη κιόλας ημέρα, ήτοι την 4.2.2024, ο Τ μετέβη στο Ειρηνοδικείο (νυν Πρωτοδικείο) του τόπου κατοικίας του και προέβη σε ανεπιφύλακτη καταφατική δήλωση. Ο Τ βρήκε το αντίγραφο της ενεχυρικής σύμβασης στο ερμάριο του γραφείου του ένα περίπου μήνα αργότερα (Μάρτιος 2024), εν τω μεταξύ όμως είχε ήδη περιέλθει σε δεινή θέση, καθώς τόσο ο Ε όσο και ο Δ αξίωναν από αυτόν το ποσό των 15.000 ευρώ. Συμβουλευόμενος την ανιψιά του, η οποία ήταν φοιτήτρια νομικής, ο Τ αποφάσισε να ικανοποιήσει πλήρως τον Ε και να αγνοήσει τις οχλήσεις του Δ. Κατόπιν τούτου, ο Δ έλαβε απόγραφο, επέδωσε στον Τ επιταγή προς εκούσια συμμόρφωση και επέβαλε κατάσχεση στην οικία του Τ. Ο Τ άσκησε εμπροθέσμως ανακοπή κατά της επιταγής και της κατάσχεσης, ισχυριζόμενος ότι ουδέν οφείλει στον Δ, καθώς προέβη στην καταφατική δήλωση από πλάνη. Ο Δ αντέταξε ότι δεν χωρεί ανάκληση της καταφατικής δήλωσης και ότι εν πάση περιπτώσει το ενέχυρο που βάρυνε την κατασχεθείσα απαίτηση έχει αποσβεσθεί, διότι την 15.2.2024 ο Ο κατέβαλε στον Ε το ποσό των 15.000 ευρώ. Ερωτήματα:

1. Πώς ρυθμίζεται το ενέχυρο απαίτησης στον ΑΚ και το ν. 5123/2024; Πότε αρχίζουν τα αποτελέσματα της σύμβασης ενεχύρου;
2. Ορθώς ο Τ ικανοποίησε τον Ε;

Παραλλαγή 1^η: Πώς θα διαμορφωνόταν η απάντηση, αν η επίδοση του κατασχετηρίου στους Ο και Τ είχε λάβει χώρα μετά την κατάρτιση της ενεχυρικής σύμβασης, αλλά πριν από την επίδοση του εγγράφου αυτής στον Τ;

Παραλλαγή 2^η: Πώς θα διαμορφωνόταν η απάντηση, αν είχε συμφωνηθεί ότι η απαίτηση Ο-Τ θα είναι ακατάσχετη;
3. Πώς θα αποφανθεί το δικαστήριο επί της ανακοπής;
4. Αν το κατασχεθέν ακίνητο του Τ εκπλειστηριασθεί πριν από την έκδοση απόφασης επί της ανακοπής, πώς θα συμβουλευάτε τον Τ να ενεργήσει; Θα μπορούσε ο Τ να έχει αποτρέψει τον πλειστηριασμό ζητώντας την αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας;

Ν. 5123/2024 Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου για το ενέχυρο και σύσταση Ενιαίου Ηλεκτρονικού Μητρώου Ενεχύρων επί κινητών, απαιτήσεων και άλλων δικαιωμάτων και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 5 - Ενέχυρο σε δικαίωμα ή απαίτηση Συστατικός Τύπος Έκταση

1. Η σύσταση ενεχύρου σε δικαίωμα ή χρηματική απαίτηση γίνεται με συμφωνία μεταξύ ενεχυραστή και δανειστή, στην οποία προσδιορίζεται το δικαίωμα ή η απαίτηση επί των οποίων συστήνεται το ενέχυρο. Εφόσον το ενέχυρο αφορά σε απαίτηση, στη συμφωνία προσδιορίζονται: α) η απαίτηση επί της οποίας συστήνεται το ενέχυρο με αναφορά ιδίως στο ύψος της και στον οφειλέτη της, καθώς και β) η ασφαλιζόμενη με το ενέχυρο απαίτηση. Το ενέχυρο συστήνεται με ιδιωτικό έγγραφο βέβαιης χρονολογίας ή με ηλεκτρονικό έγγραφο και εγγράφεται στο μητρώο του άρθρου 15.
2. Δεν απαιτείται εγγραφή στο μητρώο του άρθρου 15, όταν αντικείμενο του ενεχύρου είναι τραπεζική κατάθεση και δανείστρια η τράπεζα στην οποία τηρείται η κατάθεση.
3. Το ενέχυρο εκτείνεται και στους τόκους που αφορούν στην έκταση της ασφαλιζόμενης απαίτησης, οι οποίοι καθίστανται απαιτητοί μετά από τη σύστασή του.
4. Με τις προϋποθέσεις της παρ. 1 ενεχυριάζεται και μη χρηματική απαίτηση για μεταβίβαση της κυριότητας κινητού.

Άρθρο 6 - Γνωστοποίηση στον οφειλέτη

1. Ο ενεχυρούχος δανειστής ή ο ενεχυραστής γνωστοποιούν τη συμφωνία για τη σύσταση του ενεχύρου με δικαστικό επιμελητή ή με ηλεκτρονικό τύπο που συνιστά σταθερό μέσο του οφειλέτη. Πέραν της γνωστοποίησης του πρώτου εδαφίου, η σύμβαση ενεχύρου, στο πλαίσιο της διασύνδεσης του μητρώου του άρθρου 15 με το gov.gr, μπορεί να καταχωρίζεται αυτομάτως στη θυρίδα του οφειλέτη στο gov.gr μέσω διασύνδεσης με το μητρώο του άρθρου 15.
2. Γνωστοποίηση στον οφειλέτη της ενεχυραζόμενης απαίτησης δεν απαιτείται, αν αυτός ταυτίζεται με τον ενεχυρούχο δανειστή, τον ασφαλειολήπτη ή αν συμβάλλεται και αυτός στη συμφωνία για τη σύσταση του ενεχύρου.

Άρθρο 7- Έναρξη αποτελεσμάτων

1. Έναντι του ενεχυραστή τα αποτελέσματα της σύμβασης ενεχύρου αρχίζουν από τη σύστασή του. Ως προς τον οφειλέτη τα αποτελέσματα της σύμβασης ενεχύρου επέρχονται από τη γνωστοποίηση σε αυτόν της σύστασης. Από τη γνωστοποίηση του προηγούμενου εδαφίου, ο οφειλέτης δεν δικαιούται να καταβάλει στον ενεχυραστή. Έναντι παντός τρίτου τα αποτελέσματα της σύμβασης ενεχύρου αρχίζουν από την εγγραφή του ενεχύρου στο μητρώο του άρθρου 15.
2. Στην περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 5 τα αποτελέσματα της σύμβασης ενεχύρου, συμπεριλαμβανομένης της προτεραιότητας μεταξύ περισσότερων ενεχυρούχων δανειστών, αρχίζουν από τη σύσταση ενεχύρου επί τραπεζικής κατάθεσης.

Άρθρο 8 - Καταβολή και ελευθέρωση του οφειλέτη

1. Ο οφειλέτης απαλλάσσεται από την οφειλή και ελευθερώνεται έναντι του ενεχυραστή, εφόσον την καταβάλει στον ενεχυρούχο δανειστή και εγγράφει στο μητρώο του άρθρου 15 η πράξη απόσβεσης και εξάλειψης του ενεχύρου.
2. Μετά από την εξάλειψη του ενεχύρου από το μητρώο του άρθρου 15, η ύπαρξή του δεν μπορεί να αντιταχθεί έναντι τρίτων.

Άρθρο 9 - Ικανοποίηση ενεχυρούχου δανειστή

1. Ο ενεχυρούχος δανειστής δικαιούται να εισπράξει μόνος του χωρίς οποιαδήποτε διαδικασία την ενεχυρασμένη απαίτηση μετά την παρέλευση δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημέρα που θα καταστεί ληξιπρόθεσμη, εν όλω ή εν μέρει, η απαίτησή του κατά του ενεχυραστή. Η εισπράξη γίνεται κατά την έκταση που απαιτείται για την ικανοποίηση της απαίτησής του.
2. Εάν λήξει η ενεχυρασμένη απαίτηση προτού λήξει η ασφαλιζόμενη απαίτηση, ο ενεχυρούχος δανειστής δικαιούται να την εισπράξει, όπως ορίζεται στα άρθρα 1252 και 1253 του Αστικού Κώδικα.
3. Αν επιβληθεί από τρίτο κατάσχεση στην ενεχυρασθείσα απαίτηση, ο οφειλέτης οφείλει να γνωστοποιήσει την ύπαρξη ενεχύρου με την κατά το άρθρο 985 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας δήλωσή του.
4. Όταν περιέρχεται στον ενεχυραστή κινητό πράγμα σε εκπλήρωση ενεχυρασθείσας μη χρηματικής απαίτησης, το συσταθέν ενέχυρο επεκτείνεται αυτοδίκαια και επ' αυτού υπέρ του ενεχυρούχου δανειστή.

Άρθρο 25 – Μεταβατική διάταξη

Ενέχυρα που συστήθηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος δυνάμει των καταργούμενων διατάξεων του άρθρου 26 διατηρούνται και διέπονται από τις καταργούμενες διατάξεις.

Άρθρο 26 – Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται: α) Τα άρθρα 1244, περί ενεχύρου σε ανώνυμους τίτλους, 1247, περί ενεχύρου σε δικαίωμα και 1248, περί ενεχύρου απαιτήσεως, του Αστικού Κώδικα.

β) Το άρθρο 36, περί σύστασης ενεχύρου, του από 17.7-13.8.1923 νομοθετικού διατάγματος (Α΄ 224), περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών.

γ) Η παρ. 1 του άρθρου 2, περί κατάσχεσης ονομαστικών μετοχών, και το άρθρο 3, περί ενεχύρου επί ονομαστικών μετοχών, του α.ν. 1818/1951 (Α΄ 149), περί ενεχύρου επί ονομαστικών μετοχών.

δ) Οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των καταργούμενων περ. α), β) και γ).

ε) Οι υπ' αρ. 20783/9.11.2020 (Β΄ 4944), περί καθορισμού του εντύπου σύμβασης πώλησης και μεταβίβασης επιχειρηματικών απαιτήσεων, και 161337/18.11.2003 (Β΄ 1688), περί καθορισμού του εντύπου σύμβασης διαχείρισης επιχειρηματικών απαιτήσεων, αποφάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης.

στ) Τα άρθρα 1, περί σύστασης ενεχύρου, 3, περί δημοσίευσης, 4, περί διάρκειας, 5, περί μεταβολών, 10, περί άλλων συμβάσεων παροχής ασφάλειας επί κινητών, 11, περί ενεχύρασης ή εκχώρησης επιχειρηματικών απαιτήσεων η άλλων δικαιωμάτων, οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 13, περί ενέργειας της ενεχύρασης και της εκχώρησης, 14, περί συμπληρωματικής και ανάλογης εφαρμογής, και 15, περί ενεχύρασης και μεταβίβασης άλλων δικαιωμάτων, του ν. 2844/2000 (Α΄ 220).